

Pálosok nyomában Zemplénben (2023. március 31 – április 2.)

Három nap Észak-Magyarországon a pálosok nyomában.

Túravezető: Barna Béla

Pálosok:

A Pálos Rend az egyetlen magyar alapítású szerzetesrend, amelyet Boldog Özséb, volt esztergomi kanonok alapított, káptalani iskolában tanult és élénk kapcsolatban állt az Esztergom környéki remetékkel. Özséb az 1241/42-es tatárjárás után lemondott kanonoki méltóságáról, szétosztotta javait, majd a Pilis hegység erdeibe vonult remetének, ahol 1250-ben a Szent Kereszt tiszteletére monostort és szentélyt építettek maguknak.

A rend névadója Remete Szent Pál, aki Thébában született 228-ban, és itt hunyt el 341-ben. Az első ismert sivatagiatyák egyike, e remeték úgy gondolták, hogy az Istennel való párbeszédhez a világi élettől és kísértésektől való visszahúzóds és a magány csöndje a legmegfelelőbb.

Ha járjuk az országot, számos helyen találkozhatunk a pálos rend emlékhelyeivel; kolostorok romjaival, ma is működő egyházi intézményekkel, templomokkal. Gondoljunk csak a gellérthegy Magyarok Nagyasszonya sziklakápolnára, a pécsi Pálos templomra, a sopronbánfalvi Hegyi templomra, vagy a talán legjelentősebb emlékhelynek tartott klastrompusztai kolostorromra.

Ezen a tavaszi hétvégén a pálosok északkelet-magyarországi emlékhelyeit keressük fel.

Tervezett program:

- 1. nap – Indulás Egerből, Sajólád, Martonyi 2023. március 31., péntek** A reggeli órákban indulunk Egerből, útközben megálló Sajóládon. Megtekintjük a pálos monostort, illetve mi ebből megmaradt. **Sajóládot** 1387-ban Czudar Péter, István és György a pálos remetéknek adták Ládón szerzett földjüket, akik ígéretet tettek arra, hogy Sarlós Boldogasszony tiszteletére monostort alapítanak. A monostor templomát 1423-ban János egri segédpüspök szentelte fel, a templom két oltárát Szent Jakab, Szent Simon és Júdás apostolok tiszteletére, Szentlélek-kápolnáját három oltárral, a temetőt és a klastrom folyosóját Szent Miklós oltárával. A monostor kerengőjének építését a Czudarok segítségével 1461-ben János generális perjel fejezte be. 1506-ban itt tett szerzetesi fogadalmat Fráter György, későbbi nagyváradi püspök is. 1559 elején Perényi Gábor foglalta el, majd a monostor hamarosan elnéptelenedett, de a rend megőrizte birtokjogát. A sajóládi pálos monostor újjáépítését a 17-18. században többen is szorgalmazták, végül 1716-1720 között középkori helyén építették újjá, a régi alapokon barokk stílusban, új tornya 1769-ben készült el. A klastrom nyugati szárnyát valamikor 1906 előtt lebontották.

Tovább utazunk az Aggteleki nemzeti Park területén található Martonyiba, ott egy kicsit több, mint egy óras sétával elérjük a pálos rend egykori (háromhegyi) kolostorának épségben maradt romjait. A kolostort 1341-ben alapították a Martonyi nemesek, és mellé egy gótikus templomot is építettek az itt élő pálos szerzeteseknek. Akkoriban az egyhajós templom a környék egyik meghatározó vallási helyszíne volt, szentélyének

három oltárát 1411-ben János egri segédpüspök szentelte fel. Sajnos a törökökkel vívott harcok még ezt a viszonylag eldugott építményt sem kímélték, és végül 1550-re teljesen lakhatatlanná vált. A 700 évvel ezelőtt épített kolostor maradványait 2015-ben újították fel.

Autóbuszunkkal tovább indulunk a szállásra, ami Erdőbényén lesz. Itt fakultatív vacsora, majd a látottak megbeszélése.

- 2. nap – Gönc és Regéc 2023. április 1., szombat** Délelőtt a gönci pálos kolostor romjait keressük fel egy túrával. Az épület Gönc és Telkibánya közt félúton helyezkedik el az erdőben. A Dobogó-hegy oldalában 320 méterrel a tengerszint felett található kolostort a 14. században kezdték építeni, majd a következő század elejétől használni. A pálos rend használta egészen a 16. századig, amikor magára hagyták.

Délután megtekintjük a nemrégiben felújított regéci várat és a hozzá tartozó látogatóközpontot.

Vissza buszozunk az erdőbényei szálláshelyre. Vacsorázási lehetőség a szálláson (igény szerint). Este szakmai beszélgetések.

- 3. nap – Átruccanás Szlovákiába, a pálosok egy kelet-szlovákiai emlékhelyéhez 2023 április 2., vasárnap**

A közös reggeli után Töketerebesre indulunk, ahol a Perényi család észak-magyarországi birtokközpontjában a vár mellett építette fel 1502-ben a pálos kolostort, amelynek egyhajós hálóboltozatos temploma teljes épségben maradt fenn, a gótika egyik különleges emlékének számít az épület a Felvidéken.

Délután hazautazás Egerbe.